

Негляд К. О.,

*аспірантка кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*

ПРОСОДИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ АФЕКТУ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ КІНОДИСКУРСІ

Анотація. У статті досліджено просодичні характеристики афективного мовлення в англійському художньому кінодискурсі. Запропоновано власне тлумачення афекту, згідно з яким афект є бурхливою короткочасною емоційною реакцією великої інтенсивності, переважно негативного характеру, яка характеризується послабленням або втратою вольового контролю над поведінкою реципієнта і наростанням емоційного збудження. У статті запропонована власна класифікація афективних станів, яка ґрунтується на емоційному наповненні афекту. Встановлено, що афект завжди починається з приємного або неприємного подиву, а потім при наростанні емоційного збудження перетворюється в такі базові емоції, як страх, відчай, гнів і захоплення, які формують певні комбінації між собою. На основі аудиторського й електроакустичного аналізу встановлено просодичні засоби вираження афекту в англійському кінодискурсі. Доведено, що афективне мовлення характеризується контрастним просодичним оформленням. Головною його особливістю є варіювання та контрастність всіх акустичних показників. Встановлені просодичні характеристики виокремлених типів афективних станів. У плані мелодики фрази афекту переважно характеризуються вживанням низхідних ядерних тонів та варіативних емпатичних шкал: низхідної, висхідної, ковзаючої та скандентної. Найвищі показники тонального рівня характеризують афект позитивного характеру, а також афект, заснований на страху, жахові та відчаї. Афект, заснований на презирстві або огиді, має доволі низькі тональні показники. Тональний діапазон фраз афективного мовлення є переважно середнім або широким. Особливо широкий діапазон притаманний фразам афекту, які засновані на радості та страхі. Найвищі показники інтенсивності зафіксовані в мовленні персонажів, які відчують радість, а найнижчі – в мовленні персонажів, які відчують огиду та відчай. Темп вимовлення фраз афективного мовлення варіюється від швидкого до помірного. Найскоріше вимовляються фрази в стані погрози та огиди, а найповільніше – фрази, в яких афект ґрунтується на радості та жаху.

Ключові слова: афект, просодія, висота тону, інтенсивність, тривалість.

Постановка проблеми. Наразі проблема емотивності входить до кола найбільш обговорюваних в антропоцентричній лінгвістиці питань (Ю.Д. Апресян, 1995; І.В. Арнольд, 1981; А.Н. Баранов, 1993; А. Вежбицька, 1996; А.В. Вербицька, 2018; В.Г. Гак, 1981; Я.В. Гнезділова, 2007; В.І. Жельвіс, 1990; Т.А. Крисанова, 2014; В.А. Кухаренко, 1988; Е.О. Нушикян, 1986; Н.П. Сливка, 2014; В.І. Шаховський, 1987; Л.В. Цибіна, 2005; Н.В. Цинтар, 2018; Ю.В. Юсева, 2011 та ін.).

Одним із різновидів емотивності є афект, який кваліфікують як крайню схвильованість мовця. Афект є характерною

рисою живого мовлення, йому притаманні такі ознаки: швидке виникнення, інтенсивність переживання, короткочасність, бурхливе вираження (експресія), зниження свідомого контролю за своїми діями, імпульсивність.

У пропонованій розвідці ми звернулися до типізованого відображення живого мовлення, яким слугує його художня імітація. Кінодіалог як вербальний компонент художнього фільму наближений (стараннями сценариста, режисера та акторів) до законів реальної комунікації. Але, на відміну від художнього літературного дискурсу, який неодноразово слугував об'єктом дослідження у процесі вивчення емоцій, художній кінодискурс ще не розглядався як матеріал для вивчення мовленнєвих проявів афекту персонажів. Отже, вважаємо за необхідне звернутися до вивчення мовленнєвих проявів афекту на матеріалі англійського художнього кінодискурсу.

Таким чином, відсутність розвідок, скерованих на встановлення вербальних та невербальних засобів вираження емоцій в усному мовленні, а також те, що інтонаційна реалізація афекту в усному мовленні досі не слугувала об'єктом лінгвістичних досліджень, зумовили актуальність пропонованої розвідки, присвяченої саме інтонаційним характеристикам мовлення персонажів англійського кінодискурсу, які знаходяться в стані афекту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Лінгвістичні розвідки свідчать, що стан афекту є своєрідним фільтром, який значно нівелює соціокультурні характеристики мовної особистості. Тим часом, власне стану афекту присвячено незначну кількість лінгвістичних досліджень, більшість з яких зосереджена на структурно-синтаксичних особливостях афективного мовлення, як, наприклад, роботи М.М. Суислової (1998) та О.О. Лисенкової (2007), які присвячені саме структурно-синтаксичним особливостям афективного мовлення. Т.Н. Синєокова побудувала парадигму структурно-семантичних ознак афективного мовлення, К.І. Беляєва (2018) виявила структурно-семантичні особливості афективного мовлення. Крім того, К.Г. Нікуліна (2015) звернулася до лексичних маркерів афективного мовлення, Н.Г. Кравченко (2016) зосередила свою увагу виключно на афективному внутрішньому мовленні, а Є.М. Мажар (2005) розглянула афект як удаваний стан оратора, який є засобом маніпуляції аудиторією. Проте просодична реалізація афекту в усному мовленні ще не слугувала об'єктом лінгвістичних досліджень, що забезпечує актуальність розвідки, присвяченої саме просодичним характеристикам мовлення персонажів англійського кінодискурсу, які знаходяться в стані афекту.

Трактування терміна *афект* сходить до робіт радянського психолога А.Р. Лурії, який проводив дослідження стану людини в ситуації судового слідства, конкурсних іспитів тощо. Саме зав-

дяки йому виникло розуміння афекту як інтенсивного переживання невідповідності між мотивами діяльності суб'єкта і можливістю успішної реалізації цієї діяльності [8].

Згідно зі словниковими дефініціями, афект є «короткочасним станом сильного емоційного переживання (жаху, люті, розпачу), який зазвичай супроводжується втратою контролю над своїми діями» [19] або «протилежність спокою духу, позначає будь-яке, викликане почуттям, припинення або утруднення в звичайному, нормальному перебігу представлень» [18, с. 38].

П.М. Якобсон визначає афект як різко виражену емоцію, яка стрімко розвивається [16]. П.К. Анохін витлумачує афект як найвищий за інтенсивністю ступінь протікання як негативних, так і позитивних емоцій, при цьому знак протікання афекту (позитивний або негативний) не пов'язаний безпосередньо зі змінами в роботі свідомості [1]. Загалом психологи наголошують на тому, що афект супроводжується падінням активності вищих рівнів психіки, різким зниженням здатності до активної розумової діяльності; спостерігається дефектність сприйняття, що виражається в так званому звуженні свідомості: свідомість фіксується тільки на тій події, яка викликала афект, а все інше стає лише фоном [12].

Т.Н. Синєокова вважає, що афект є найбільш яскравою, концентрованою формою прояви всіх емоційних реакцій, від власне емоцій (у вузькому сенсі) до волевиявлень [13, с. 30].

Як вважає Е. Шаус, афект є несвідомим переживанням напруги, моментом безформної і неструктурованої напруги [17].

На слушну думку Н.Г. Кравченко, афективне мовлення формується в екстраординарних умовах, стресових ситуаціях під впливом емоційного стану індивіда, який провокується сигналами, викликаними винятковими обставинами і тому має вивчатися як із лінгвальної, так із екстралінгвальної позицій [5, с. 194].

Цікавим надбанням дослідження афективного мовлення К.І. Беляєвої, яке стосується саме звукової сторони мовлення, стало виокремлення ознаки, яка раніше не була зареєстрована в рамках структурно-семантичної класифікації англійського афективного мовлення – матеріально надмірних паузозаповнювачів. У функції наповнювачів пауз у момент хезитацій в англійському афективному мовленні зареєстровані елементи *now / well / I mean* [2, с. 20]. Дійсно, результати нашого власного дослідження підтверджують наявність таких пауз хезитацій у мовців в афективному стані.

Проте афективне мовлення характеризується такими яскравими та контрастними змінами в просодичній організації мовлення, що воно не вичерпується даними про паузи хезитації.

Мета статті. Пропоноване дослідження спрямоване на вивчення просодичних особливостей афективного мовлення в англійському художньому кінодискурсі. Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

- надати визначення афекту як емоційній вибуховій реакції;
- скласти власну класифікацію афективних станів;
- на підставі аудиторського й електроакустичного аналізу встановити просодичні засоби вираження афекту в англійському кінодискурсі;
- порівняти просодичні характеристики виокремлених типів афективних реакцій.

Матеріалом дослідження слугувала вибірка із 300 кіноепізодів вираження афекту, виокремлених методом суцільної вибірки з сучасних англійських художніх фільмів та серіалів.

Для вирішення поставлених завдань використано загальнонаукові та спеціальні лінгвістичні дослідницькі методи. Серед загальнонаукових методів у роботі застосовано *описовий метод* – для планомірної інвентаризації та виокремлення інваріантних і варіативних ознак аналізованого фактичного матеріалу; *функціональний метод* застосовано для дослідження мовних одиниць у дії, у процесі функціонування з огляду на цілеспрямовану природу мовних одиниць і явищ. У межах спеціальних мовознавчих методів застосовано *прагмалінгвістичний метод* – для аналізу вживання мовцем певних емоційно-збарвлених мовних форм; *компонентний аналіз* – для вивчення реалізації певного типу афекту просодичними засобами; *аудиторський аналіз*, який дав змогу ідентифікувати й інтерпретувати зібрані фонологічні дані; метод *інтонування*, що посприяв графічному відображенню просодії фраз афекту; *інструментально-фонетичний аналіз* прислужився в дослідженні параметрів частоти, інтенсивності та тривалості фраз афекту.

Виклад основного матеріалу. Вважаємо, що афект не можна однозначно зарахувати до позитивних або негативних емоцій. Хоча він може бути викликаний і несподіваною радісною звісткою, більшою мірою афект спричиняють переживання негативного характеру. До афективних проявів позитивних емоцій належать захоплення, натхнення, ентузіазм, напад нестримних веселощів, сміху, а до афективних проявів негативних емоцій – лють, гнів, жах, відчай, що супроводжуються нерідко ступором (застигання в нерухомій позі).

Визначаємо афект як бурхливу короткочасну неоднорідну емоційну реакцію великої інтенсивності, яка характеризується послабленням або втратою волевого контролю над поведінкою реципієнта і наростанням емоційного збудження, яка експлікується невербальними і/або вербальними засобами.

Неоднорідний характер афективних станів спонукав А.Н. Лука класифікувати їх. Він виділяє вісім видів афекту: *блаженство, захват, здивування, відчай, лють, злоба, жах, огида* [7]. Але важко уявити, що такі афективні стани можуть існувати в чистому виді, не змішуючись один з одним. Крім того, виникає запитання: чим такі афективні стани відрізняються від базових емоцій, таких як радість, подив, гнів, огида, презирство і страх (за К. Ізардом [4])?

Ми вважаємо, що хоча теоретично будь-яка емоція може досягти рівня афекту, якщо вона викликається сильним стимулом, однак на практиці, як показує аналіз фактичного матеріалу, афект завжди «відштовхується» від приємного або неприємного *подиву*, а потім при наростанні емоційного збудження перетворюється в такі базові емоції, як *страх, відчай, гнів* і *захоплення*, які формують певні комбінації.

За нашими спостереженнями, страх зазвичай переростає у відчай, а гнів комбінується з погрозою або з презирством. Крім того, саме цей комбінований, гетерогенний характер емоційного збудження і дає змогу наголошувати на особливому статусі стану афекту.

Таким чином, аналіз фактичного матеріалу свідчить про те, що стан афекту неодмінно викликається сильним подивом, потрясінням, шоком, який може мати як негативний, так і позитивний характер. Потім, у процесі наростання емоційності, до подиву приєднуються страх, відчай, гнів чи радість. Ми пропонуємо таку класифікацію афективних станів:

- 1) неприємний подив → страх → жах + відчай;
- 2) неприємний подив → гнів → лють + погроза;

- 3) неприємний подив → гнів→лють+презирство;
 4) неприємний подив → огида + відчай;
 5) приємний подив → радість →ейфорія.

Тільки четвертий тип позначений знаком «+». У дослідженні вибірці позитивний афект становить лише 3,5% епізодів. В інших випадках афект викликають переживання негативного характеру.

Дослідження кількісної представленості різновидів афективних реакцій відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Кількісна представленість епізодів афекту,
різних за емоційним наповненням, у %**

№	Емоційне наповнення афективної реакції	Кількість епізодів	%
1.	Неприємний подив → страх→жах→відчай	170	32.2
2.	Неприємний подив→гнів→лють+презирство	112	21.3
3.	Неприємний подив→гнів→лють→погроза	110	20.8
4.	Неприємний подив→гнів→лють→відчай	73	13.8
5.	Приємний подив →радість→ейфорія	63	11.9
Загалом епізодів		528	100

Як свідчать дані таблиці 1, більшість епізодів вибірки (32,2%) становлять ситуації, в яких афект починається з неприємного подиву, потім переходить у страх, який переростає в жах та відчай.

Психолінгвісти наголошують на тому, що в стані афекту мисленнево-мовленнева діяльність людини здійснюється в умовах практично позамежного збудження (істерика, екстаз і т.п.) або позамежного гальмування (ступор, транс і т.п.), коли бурхливо протікаючий афект отримує домінуючий характер, свідомість звужується до кола пов'язаних лише з ним уявлень, а сприйняття зовнішнього світу майже повністю виключається або спотворюється. Для цього стану характерне гальмування найбільш пізно засвоєних, складних форм поведінки і тимчасове відновлення менш складних, більш стереотипних форм реакцій, включаючи мовленнєві [14, с. 86]. Отже, з точки зору експресивного синтаксису афект реалізується короткими, часом еліптованими фразами, в яких спостерігається багато повторів та майже завжди присутня градація – наростання. На лексичному рівні спостерігається вживання вигуків та інвективної лексики.

Оскільки метою наступної розвідки є визначення просодичної організації афективного мовлення, був проведений власний аудиторський та електро-акустичний аналіз фактичного матеріалу, який уможливив отримання низки спостережень щодо варіативних просодичних ознак фраз, які виражають виокремлені типи афективних станів.

Результати фонетичних експериментів показують, що загальний напрям руху висоти тону в просодичному контурі сприяє розрізненню емоцій позитивного або негативного знаку й різної модальності: аудитори зазвичай пов'язують підвищення висоти з приємними емоціями, а її зниження співвідносять зі страхом або презирством [3; 11]. Загалом проведене фонологічне дослідження підтверджує цей тезис.

Дані про частотні характеристики афективного мовлення містяться в таблиці 1. Для більш стислої форми ми не додали до переліку емоційних станів подив, оскільки він є незмінним атрибутом будь-якого афективного прояву.

Таблиця 2

Частотні показники афективних фраз, Гц

Тип афекту	Висота тону		Тональний діапазон
	Перший наголошений склад	Ядерний склад	
1) страх+жах+відчай	304	268	137
2) гнів+лють+погроза	185	147	105
3) гнів+лють+презирство	169	136	89
4) огида+відчай	152	124	82
5) радість+ейфорія	387	324	178
У середньому	240	200	118

За даними табл. 2, висота тону у фразах афекту є контрастною, вона варіюється від високої (більше 300 Гц) до низької (нижче 150 Гц).

Загальний напрям руху висоти тону в просодичному контурі сприяє розрізненню афективних станів виокремлених нами типів. Найвищі показники тонального рівня зафіксовані під час вимовлення фраз афекту першого та п'ятого типу, тобто коли афект має позитивний характер (387 Гц на першому наголошеному складі та 324 Гц – на ядерному), або коли афект заснований на страху, жахі та відчаї (304 Гц на першому наголошеному складі та 268 Гц – на ядерному). З другого боку, якщо афект заснований на презирстві або огиді, його тональні характеристики доволі низькі (152–169 Гц на першому наголошеному складі та 124–136 Гц – на ядерному).

Тональний діапазон фраз афективного мовлення є переважно середнім або широким. Особливо широкий діапазон характеризує фрази афекту, які засновані на радості (178 Гц) та страху (137 Гц). Під час вимовлення афективних станів інших типів тональний діапазон дещо вузький (від 82 до 105 Гц).

Спостереження аудиторів та електро-акустичне дослідження показують, що фрази афекту переважно характеризуються вживанням низхідних ядерних тонів (він становить 80% всіх вживань тонів). Прикладом вживання низхідних ядерних тонів може слугувати епізод із серіалу "Breaking Bad". Помічник Волтера Джесі намагається піти з дому і залишити Волтера сам на сам з їхньою спільною проблемою: їм потрібно вбити наркодилера і позбавитися його трупа. Волтер обурений нечесністю Джесі, а Джесі вважає, що Волтер до нього несправедливий. Оба герої перебувають у стані афекту. Вони штовхають один одного, репетують, розмахують руками. Семантичні центри оформлені переважно низхідними тонами:

- *What the hell do you think you're doing?*
- *Back off, man! Jesus!*
- *We've got work to do!*
- *No, you got work to do. I did my part.*
- *You mean that obscenity that I spent the last two hours cleaning up? That is your contribution?*
- *Yo! Kiss my pink ass, man! I didn't ask for any of this! How am I supposed to live here now, huh? My whole house smells like toe cheese and dry cleaning.*
- *Because you didn't follow my instructions!*
- *Oh, well, heil Hitler, bitch. And let me tell you something else. We flipped a coin, okay? You and me. You and me! Coin flip is sacred. Damn it [21].*

У тих випадках, коли мовцю вдається сформулювати свою думку, висловити емоції у більш поширених синтаксичних

єдностях, мають місце такі емоційні шкали, як низхідна, висхідна, ковзаюча та скандентна. Наведемо приклад із фільму *One day*: після нічного купання в морі Декс і Ганна виявляють, що весь одяг Декса вкрадений. Декс безладно бігає по пляжу. Він роздратований втратою костюма від Армані і йому соромно через те, що він голий. Люди, які сидять в кафе за столиками на березі, глузують з нього і не роблять ніяких спроб допомогти, чим приводять його до сказу. Афект тут включає такі емоційні стани як лють, відчай, сором. У першій із виділених фраз вживано ковзаючу шкалу, а у другій – висхідну:

They've stolen my clothes! You little... Will someone call the police? Wait! Come back! Could you please stop laughing and do something to help? Armani, that suit was. The little frogs even took my underpants. Little French bastards! [22].

Далі ми звернулися до параметра інтенсивності першого наголошеного складу та інтенсивності ядерного складу (див. табл. 3).

Таблиця 3

Показники інтенсивності афективних фраз, dB

Тип афекту	Інтенсивність		Максимальна інтенсивність у фразі
	першого наголошеного складу	ядерного складу	
1) страх+жах+відчай	64	68	68
2) гнів+лють+погроза	59	64	64
3) гнів+лють+презирство	61	59	61
4) огида+відчай	51	55	55
5) радість+ейфорія	72	61	72
У середньому	61,4	61,4	64

У плані інтенсивності першого наголошеного складу та інтенсивності ядерного складу спостерігаються незначні коливання показників у різних типах афективних фраз. Найвищі показники інтенсивності зафіксовані в мовленні персонажів, які відчувають радість (72 dB на першому наголошеному складі та 61 dB – на ядерному складі). Найнижчі показники інтенсивності зафіксовані в мовленні персонажів, які відчувають огиду та відчай (51 dB на першому наголошеному складі та 55 dB – на ядерному складі).

Далі були досліджені параметри тривалості (див. табл. 4).

Таблиця 4

Показники тривалості афективних фраз, dB

Тип афекту	Тривалість			
	синтагми	першого наголошеного складу	ядерного складу	Середньоскладова
1) страх+жах+відчай	505	304	328	298
2) гнів+лють+погроза	980	230	306	220
3) гнів+лють+презирство	925	277	317	256
4) огида+відчай	570	250	303	234
5) радість+ейфорія	607	320	314	305
У середньому	717	276	313	262

За даними електро-акустичного аналізу, темп вимовлення фраз афективного мовлення варіюється від швидкого до помірного. Дослідження середньоскладової тривалості свідчить про те, що найскоріше вимовляються фрази у стані погрози (220 мс) та огиди (234 мс), а найповільніше – фрази, в яких афект ґрунтується на радості (305 мс) та жаху (298 мс).

Щодо тривалості синтагм, з яких складаються афективні фрази, вони переважно короткі (від 505 до 980 мс).

Далі були досліджені параметри тривалості першого наголошеного і ядерного складів афективних фраз. Виявилося, що перший наголошений склад характеризується уповільненням мовлення, якщо мовець відчуває радість (320 мс) або жах та відчай (304 мс). Незначне уповільнення темпу спостерігаємо також на першому наголошеному складі фраз, які виражають лють та презирство (277 мс) (320 мс). Щодо ядерного складу, його тривалість довша теж у фразах жаху та відчаю (328 мс), люти та презирства (317 мс) та радості (314 мс). У фразах інших типів темп нормальний або прискорений. Найсуттєвіше прискорення спостерігаємо на перших наголошених складах фраз афекту, заснованого на погрозі (230 мс) та відчаї (250 мс).

Чергування сповільненого та нормального або нормального й прискореного темпу сигналізує про швидку зміну почуттів мовця та їхню комплексну природу.

Висновки. Таким чином, афект визначаємо як бурхливу короткочасну неоднорідну емоційну реакцію великої інтенсивності, яка характеризується послабленням або втратою вольового контролю над поведінкою реципієнта і наростанням емоційного збудження, яка експлікується невербальними і/або вербальними засобами.

У роботі запропонована класифікація афективних станів:

- 1) неприємний подив → страх → жах+відчай;
- 2) неприємний подив → гнів → лють+погроза;
- 3) неприємний подив → гнів → лють+презирство;
- 4) неприємний подив → огида+ відчай;
- 5) приємний подив → радість → ейфорія.

За результатами проведеного аудиторського та електро-акустичного аналізу, доходимо висновків щодо просодії висловлювань у стані афекту: афективне мовлення характеризується контрастним просодичним оформленням. Головною його особливістю є варіювання та контрастність всіх акустичних показників.

Перш за все, фрази афекту характеризуються контрастними тональними показниками: висота тону варіюється від високої (більше 300 Гц) до низької (нижче 150 Гц). Найвищі показники тонального рівня характеризують афект позитивного характеру (387 Гц на першому наголошеному складі та 324 Гц – на ядерному), а також афект, заснований на страху, жаху та відчаї (304 Гц на першому наголошеному складі та 268 Гц – на ядерному). Афект, заснований на презирстві або огиді, має доволі низькі тональні показники (152–169 Гц на першому наголошеному складі та 124–136 Гц – на ядерному).

Тональний діапазон фраз афективного мовлення є переважно середнім або широким. Особливо широкий діапазон характеризує фрази афекту, які засновані на радості (178 Гц) та страху (137 Гц). Під час вимовлення афективних станів інших типів тональний діапазон є дещо вузьким (від 82 до 105 Гц).

Щодо мелодики, фрази афекту переважно характеризуються вживанням низхідних ядерних тонів (вони становлять 80% всіх вживань тонів) та варіативних емоційних шкал: низхідної, висхідної, ковзаючої та скандентної.

У плані інтенсивності найвищі показники зафіксовані в мовленні персонажів, які відчувають радість (72 dB на першому наголошеному складі та 61 dB – на ядерному складі), а найнижчі – в мовленні персонажів, які відчувають огиду

та відчай (51 dB на першому наголошеному складі та 55 dB – на ядерному складі).

Темп вимовляння фраз афективного мовлення варіюється від швидкого до помірного. Найскоріше вимовляються фрази у стані погрози (середньоскладова тривалість становить 220 мс) та огиди (234 мс), а найповільніше – фрази, в яких афект ґрунтується на радості (305 мс) та жаху (298 мс).

Перспективою дослідження вважаємо вивчення невербальних проявів афекту в англomовному кінодискурсі.

Література:

1. Анохин П.К. Эмоции. *Большая медицинская энциклопедия*. Т. 35. Москва : Прогресс, 1964. С. 339.
2. Беляева Е.И. Классификация структурно-семантических особенностей английской аффективной речи: аспект однозначности : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Нижний Новгород, 2018. 24 с.
3. Бровченко Т.А., Волошин В.Г. Методические указания по математической обработке и анализу результатов фонетического эксперимента. Одесса : ОГУ, 1986. 49 с.
4. Изард К. Эмоции человека. Москва : Прогресс, 1980. 212 с.
5. Кравченко Н.Г. Афективне внутрішнє мовлення у новелі «Паніка» австрійської письменниці К. Іванчич. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. Київ : Логос, 2012. С. 192–197.
6. Лисенкова О.А. Синтаксическая транспозиция в мужской и женской аффективной речи (на материале английского языка) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Нижний Новгород, 2007. 137 с.
7. Лук А.Н. Эмоции и личность. Москва : Знание, 1982. 176 с.
8. Лурия А.Р. Основные проблемы нейролингвистики. Москва : Прогресс, 1975. 156 с.
9. Мажар Е.Н. Аффективно-манипулятивный компонент ораторской речи : на материале английского языка : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2005. 178 с.
10. Никулина Е.Г. Функционирование эмоционально-оценочной лексики в аффективной диалогической интеракции (на материале англоязычной художественной литературы конца XX и начала XXI вв.) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04. Киров, 2015. 200 с.
11. Нушикян Э.А. Типология интонации эмоциональной речи. Киев; Одесса : Вища школа, 1986. 157 с.
12. Рогачевский Л.А. Эмоции и преступления. Ленинград : Знание, 1984. 33 с.
13. Синеокова Т.Н. Парадигматика эмоционального синтаксиса (на материале английского языка) : дис. ... докт. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2004. 383 с.
14. Спивак Д.Л. Лингвистика измененных состояний сознания : дис. ... докт. психол. наук : 10.02.19; 19.00.04. Санкт-Петербург, 1998. 351 с.
15. Сулова М.М. Синтаксические конструкции аффекта в современном английском языке : автореф. дис. ... канд. фил. наук : 10.02.04. Москва, 1997. 16 с.
16. Тищенко О.В. Структура і семантика дієслівних предикатів афекту. *Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки*. 2012. Т. 137. С. 114–118.
17. Якобсон П.М. Психология чувств. Москва : Изд-во АН РСФСР, 1958. 384 с.
18. Shouse, E. Feeling, Emotion, Affect. *M/C Journal*. 2005. № 8.6. P. 261–279.

Довідкова література:

19. Энциклопедический словарь / Издатели Ф.А. Брокгауз, И.А. Ефрон. Т. 76 (38). Ярославль, 1993.
20. Ефремова Т.Ф. Новый словарь русского языка. Москва : Русский язык, 2000. URL: <http://slovvari.gramota.ru/>

Джерела ілюстративного матеріалу:

21. Breaking Bad. (U. S. TV series – 5 seasons, 62 episodes). Sony Pictures Television International. 2008–2013.
22. One Day. Random House Films: directed by Lone Scherfig, 2011.

Negyad K. Prosodic means of expressing affect in English fictional discourse

Summary. The article analyses prosodic characteristics of affective speech in English fictional discourse. The article offers a definition of affect, according to which affect is seen as strong, intense, short-timed emotional reaction, of predominantly negative nature, characteristic of attenuation or loss of volitional control over the recipient's behavior, as well as increase in emotional agitation. Affect is connected with sudden changes of a person's life important conditions which are accompanied by quick movements and changes of their visceral functions. It has been found out that affect is always caused by astonishment, which later on transforms into anger, fury, despair, disgust, or joy. The article offers a classification of affect states, based on the types of emotional filling that constitute it. The results of the carried out auditory and electro-acoustic investigation have been helpful to conclude that affective speech is characterized by great prosodic contrasts. The speech range can be either wide or extremely narrow. The pitch level is either high or low. The speech tempo varies from quick to slow. As for the terminal tones, they are mostly falling, and various types of heads are used. Moreover, prosodic characteristics of the singled out affect types have been established and compared. The highest pitch figures have been registered in positive affect speech, as well as in the phrases, in which affect is based on fear, horror, and despair. The widest speech range is characteristic of positive affect and affect, based on fear. The highest intensity figures distinguish positive affect and affect, based on disgust and despair. The speech tempo of affective phrases varies from quick to slow, the quickest being threat and disgust filled affect, and the slowest being joy and horror.

Key words: affect, prosody, pitch, intensity, duration.